

Vergi Davalarında Adi Ortaklık ve Joint Venture (İş Ortaklığı) Adına Dava Açılmasında Ehliyet Sorunu

Uyuşmazlık Konusu

Bilindiği üzere Adi Ortaklıklar ve İş Ortaklıkları (Joint Venture), hukukumuzda tüzel kişiliği haiz değiller. Dava açma ehliyetine Türk Hukuku'nda yalnızca kişiler sahip olabileceğinden bu ortaklıkların yargıda taraf olup olamayacağı, temsilci aracılığıyla olacağı kabul ederse bu temsilin hangi şartlarla gerçekleşeceği uzun yıllardır tartışılan bir husus.

Konu hakkında esas olarak iki karşıt görüş var: İlk görüşe göre; bu ortaklıklar tüzel kişiliği haiz olmadığından, hukuki muhatap, ortaklığın kendisi değil ortaklarıdır ve her birinin aynı anda bizzat bulunması ya da temsil edilmesi ile davaya taraf olabilirler. İkinci görüşe göre ise; davaya konu olacak fiilleri icra eden kurumlar, aynı hususları davaya götürme ehliyetine de sahiptirler.

İlk görüş; tüzel kişiliği olmayan bir ortaklığın iradesi yalnızca bütün ortaklar bir araya geldiğinde oluşacağından, böyle bir ortaklığın yargı önünde temsili tüm ortaklar hazır bulunmadan gerçekleşemeyeceğini savunuyor. Buna paralel olarak, ortaklık bizzat kendi davaya taraf olamayacağı ya da dava açamayacağı gibi herhangi bir ortağın bu ortaklıkla ilişkili bir konuda dava açması söz konusu olamaz. Aksine bir düşünce, hukuktaki temel hak ve dava ehliyeti anlayışlarına tezat oluşturacağından kabul edilemez.

Bir adi ortaklığın ya da iş ortaklığının yargı önünde temsili için tüm ortakların bulunmasına gerek olmadığını iddia eden

diğer görüş ise; ortaklığın vergi yükümlülüklerinden ortaklar müteselsilen sorumlu olduklarına ve kendilerine düşen pay oranında borcu ödemekle yükümlü olduklarına göre, cezalandırma münferitliğinin dava ehliyeti açısından da uygulanması gerektiğini savunuyor.

Konu, Vergi Hukuku özelinde incelendiğinde bu ortaklıkların durumu özel hukuktaki halinden bazı farklılıklar gösteriyor: **Tüzel kişiliği bulunmayan bir ortaklığın vergi mükellefi ve/veya sorumlusu olması mümkün. Bu da kendini borçlandırmada yetkili olan bir yapının kendini alacaklandırmada ya da haklarını savunmada yetkili olup olmadığı hususunun çözülmesini gerektiriyor.**

Yargı Kararları ve Uyuşmazlığın Akıbeti

Danıştay 9. Daire'nin 30.01.1996 tarih 1995/2286 E. 1996/267 K. sayılı kararında; Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 44. maddesine göre ortaklığın ortaklarından herhangi biri tarhiyata tabi tutulabileceğinden hareketle müteselsilen tarhiyata tabi tutulabilen bir ortağın müteselsilen dava da açabiliyor olması gerektiğine hükmedilmiştir.

Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun bir kararında (08.03.1979 T. 1971/1 E. 1979/1 K.) İdare Hukukunda dava ehliyeti kısıtlaması olmadığından, kanunda 'kişi' yerine 'ilgililer' ifadesinin kullanılıyor olmasının bir sebebi olduğundan bahsedilmektedir. Buradan bahisle; bahsi geçen ortaklıklar tüzel kişilikleri olmamasına rağmen mükellef olabiliyorlarsa, o halde tüzel kişiliği olmamalarına rağmen dava ehliyetleri de olması gerekir.

Detaylı bilgi için:

Çetinkaya Hukuk Ofisi |
www.cetinkaya.av.tr

Tel: +90 212 212 99 55
Fax: +90 212 212 79 71
Mecidiye Cad. Cevher Apt.
No: 3/6 Mecidiyeköy
34387 Şişli – İstanbul

Av. Oğuz ÇETİNKAYA |
oguzcetinkaya@cetinkaya.av.tr

Stj. Av. Ali Özgür KARA |
aliozgurkara@cetinkaya.av.tr

<https://www.facebook.com/CetinkayaHukukOfisi>

http://www.linkedin.com/company/cetinkaya-law-office?trk=hb_tab_compy_id_2305449

Dava ehliyetinin bulunmadığının kabulünde dahi, temsil için tüm ortakların bulunmasının istenmesi yerinde değildir. Tek bir ortağın yokluğu nedeniyle bir ortaklığın hakkını arama şansını yitiriyor olması hukukla bağdaşmaz, böyle bir uygulama kabul edilemez.

Yukarıda kısaca değinildiği üzere, adi ortaklıklar ve hukuken bu nitelikteki Joint Venture'ların vergi davalarında temsil ehliyeti konusunda istikrarlı bir görüş ve uygulama yoktur. Bu nedenle, bu durumdaki mükelleflerin sözkonusu davalarda ehliyet

yönünden usul sorunu yaşamamaları bakımından ihtiyatlı davranma gereği doğmaktadır. Bu konunun istikrara kavuşması zaman alacak gibi görünse de, anılan ortaklıkları temsilen mümkün merteye tüm ortakların birlikte hareket etmesinin en güvenli yol olacağı söylenebilir. Bahsi geçen ortaklıklara ilişkin olası vergi davalarında **ortaklığı temsilen verilecek yetkiler** de, aynı neden ve gerekçeler ile usuli red sebebi teşkil edebileceğinden ortaklık adına yetkilendirilen avukatın her bir ortak adına da ayrıca yetkilendirilmesi bir önlem olarak düşünülebilir.